

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Kristjan Kers
EMERALD Legal
kristjan.kers@emerald.legal

Teie 28.08.2026

Meie 17.09.2026 nr 20-1/6244

Vastus pöördumisele

Lugupeetud Kristjan Kers

Esitasite Justiits- ja Digiministeeriumile pöördumise haldusjärelevalve teostamiseks seoses Lüganuse Vallavalitsuse tegevusega väidetavalt ebaseadusliku lammutus- ja ehitustegevuse üle järelevalve teostamisel.

Täname Teid pöördumise eest. Informatsioon kohalike omavalitsusüksuste tegevuse kohta on meile oluline.

Vastavalt [Vabariigi Valitsuse seaduse](#) (VVS) § 75³ lõikele 1 teostab Justiits- ja Digiministeerium haldusjärelevalvet kohaliku omavalitsuse üksuste haldusaktide õiguspärasuse üle. Selgitame esmalt, et Justiitsministeeriumi poolt teostatava järelevalve eelduseks on VVS § 75³ lõikest 4 tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse haldusakti õigusvastasus ja avaliku huvi rikkumine. Sõltumata sellest, kas tingimused on või ei ole täidetud, on Justiits- ja Digiministeeriumil kaalutusõigus küsimuses, kas järelevalvet alustada või mitte.

Ministeeriumi poolt läbiviidavas haldusjärelevalves oleme avaliku huvi sisustanud kui ülekaaluka huvi kohaliku omavalitsuse või riigi elanike vaatest tervikuna, mis hõlmab laiemalt ühiskondlikke hüvesid ja väärtusi. Selliseks saavad olla näiteks rahva tervis, riigikaitse ja -julgeolek, kultuur, loodus, üldine heaolu (loetelu ei ole ammendav) ehk sellised asjaolud, mis puudutavad tervet kogukonda. Seega järelevalve põhiküsimus on, kas haldusakt on seadustega kooskõlas, mitte niivõrd küsimus, kas isiku subjektiivseid õigusi on rikutud (kuigi need küsimused võivad olla lahutamatult seotud), mistõttu ei saa ega pea järelevalve esmane mõte olema erahuvide kaitse.

Ministeerium on seisukohal, et praegusel juhul ei ole ülekaaluka avaliku huvi kriteerium haldusjärelevalve teostamiseks täidetud. Seetõttu ei anna ministeerium hinnangut kohaliku omavalitsuse tegevusele ega tee ettepanekut haldusaktide andmiseks, muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks.

Riiklikku järelevalvet ehitustegevuse ja selle nõuetekohasuse ning õiguspärasuse üle teeb ehitusseadustiku § 130 lõike 2 alusel kohaliku omavalitsuse üksus. Kohtupraktikas on ka täpsustatud seda, milliseid nõudeid isikud järelevalve teostajale esitada saavad. Riigikohus on kohtuasjas 3-3-1-85-15 selgitanud, et: „Isikul puudub subjektiivne õigus nõuda järelevalvemenetluse algatamist või konkreetse meetme rakendamist kolmanda isiku suhtes, kui pädevus- ja volitusnorm näevad järelevalveorganile ette kaalutusõiguse nii järelevalvemenetluse algatamiseks kui ka järelevalvemeetme rakendamiseks. Puudutatud isik (isik, kelle õigusi võib kolmanda isiku õigusvastane tegevus rikkuda) võib aga nõuda, et järelevalveorgan otsustaks järelevalvemenetluse algatamise või järelevalvemeetme rakendamise üle kaalutusvigadeta, kui järelevalvet sätestav õigusnorm kaitseb ka tema õigushübe.“.

Kui kohaliku omavalitsuse üksuse poolt on rikutud isiku subjektiivseid õigusi, on isikul oma õiguste kaitseks õigus esitada vaie kohaliku omavalitsuse üksusele või pöörduda kaebusega halduskohtusse.

Avaldame lootust, et meie selgitused on informatiivsed ning abiks edasiste tegevuste planeerimisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Glen Roosaar
nõunik

Glen Roosaar 53293222
Glen.Roosaar@justdigi.ee